

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Т.в.о. декана юридичного факультету

Москалик Ц.В.
« _____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
В.о. проректора
Острівенко П.М.

« _____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор Навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

Питель С.В.
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Юридична деонтологія і професійна етика»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 08 Право
спеціальність – 081 Право
освітньо-професійна програма - «Право»

кафедра теорії та історії держави і права

Форма навчання	Курс	Спеціальність	Семестр	Лекцій	Практ. заняття	ІРС	Тренінг, КПЗ	СРС	Разом	Іспит
денна	1	ПР	2	30	30	4	8	48	120	2
зочна	1	ПР	1,2	8	4	-	-	108	120	2

31.08.2023
[Signature]

**ТЕРНОПІЛЬ – ЗУНУ
2023**

2
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, затвердженої Вченою радою ЗУНУ, (протокол №10 від 23 червня 2023 року).

Робочу програму склала: доцент кафедри, доцент, к.ю.н. Валентина Кравчук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії держави і права, протокол № 1 від 30 серпня 2023 року

В.о. завідувача кафедри теорії та історії держави і права, д.ю.н., доц. Наталія ЧУДИК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 081 Право, протокол № 1 від 30 серпня 2023 року

Голова групи забезпечення Спеціальності, д.ю.н., проф. Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Гарант ОП Право, д.ю.н., доц. Наталія ЧУДИК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ І ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Юридична деонтологія і професійна етика»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань - 08 Право, 29 Міжнародні відносини	Статус дисципліни: обов'язкова. Мова навчання: українська.
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність - 081 «Право» 293 «Міжнародне право»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 2 Заочна – 1,2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 120 год.		Самостійна робота: Денна – 48 год. Заочна – 108 год. Індивідуальна робота (КПЗ): Денна – 4 год.
Тижневих годин - 8, з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета і завдання дисципліни «Юридична деонтологія і професійна етика»

2.1. Мета вивчення дисципліни

В умовах розбудови незалежної Української держави постала нагальна потреба у висококваліфікованих фахівцях у сфері права, які б на високому рівні відстоювали права, гідність і честь людини, були носіями правди та справедливості, гуманізму та милосердя, служили еталоном виконання свого професійного обов'язку правника. Метою вивчення даного курсу є вироблення цих якостей в юристів нової генерації. Дисципліна «Юридична деонтологія і професійна етика» вивчає зміст правових форм або права як особливої форми самоорганізації – правові норми, правові акти, правовідносини, правопорядок, аналізує порядок з моральними, психологічними, політичними, професійними, етичними, естетичними вимогами, які регламентують ставлення спеціаліста до об'єктивної праці.

«Юридична деонтологія і професійна етика» вивчає систему загальних знань про кодекс професійної поведінки, професійний етикет, застосування норм моралі, моральні нормативи, співпрацю з колегами, взаємостосунки з громадянами, мудрість спілкування, відомості про юридичну науку та юридичну практику, вимоги до професійних та особистих якостей юриста, про систему формування цих якостей.

«Юридична деонтологія і професійна етика» - галузь юридичної науки і навчальна дисципліна, котра представляє собою узагальнену систему знань про види юридичних професій, характер юридичної практики в контексті її взаємовідносин з наукою і освітою і кодексу професійної поведінки юриста. «Юридична деонтологія і професійна етика» органічно взаємопов'язана з усією культурою суспільства, з дисциплінами базової частини освітньої програми: «Професійної етикою і службовим етикетом», «Філософією», «Соціологією і політологією», «Психологією», «Правовим навчанням і вихованням громадян».

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія і професійна етика» передбачає вивчення системи деонтологічних норм поведінки юристів в їх професійній діяльності, що дозволяє надбати необхідні універсальні і професійні якості і успішно працювати в обраній сфері діяльності. Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є суспільні відносини між юристом і об'єктом його професійної діяльності. Предметом вивчення навчальної дисципліни є механізм реалізації норм деонтологічних поведінки юристів в їх службовій та позаслужбовій діяльності.

Метою вивчення дисципліни «Юридична деонтологія і професійна етика» є впровадження та розвиток таких морально-етичних засад суб'єктно-об'єктних відносин у юридичній діяльності, які дозволили б як збагатити, так і якісно наповнити правосвідомість студентів концептуальним розумінням значення деонтологічних норм у правозастосуванні, забезпечило б розуміння пріоритетного значення моральної складової у створенні і функціонуванні права як суспільного феномену; розкрити його специфіку як духовно-культурного явища; визначити методи і засоби вирішення конкретних практичних проблем у юриспруденції, правильного сприйняття суб'єктивно складних ситуацій на зразок наявного конфлікту інтересів.

Принципово важливим є формування в учнів деонтологічних якостей, які реалізовуватимуться в різних сферах майбутньої юридичної діяльності; надбання загальнокультурних і професійних компетенцій, необхідних для успішного виконання завдань юристами.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями викладання дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика» є досягнення запланованих результатів навчання з дисципліни, що забезпечують досягнення запланованих результатів освоєння освітньої програми: - вивчення системи норм деонтологічних поведінки юристів в професійній діяльності. - практична реалізація норм деонтологічної поведінки юристів у службовій і позаслужбовій діяльності - розвиток правової грамотності та правосвідомості; - розвиток навичок виконання громадянського і службового обов'язку, професійних завдань відповідно до норм моралі, професійної етики. В кінцевому підсумку дисципліна «Юридична деонтологія та професійна етика» покликана узагальнити інформацію про якість юридичної практики і надати майбутньому юристу систему дозволяючих, забороняючих, зобов'язуючих і рекомендаційних норм, яких він повинен дотримуватися в цивілізованому суспільстві, дати загальні відомості про специфіку і зміст юридичної діяльності. Вона спрямована до пізнання юридичної практичної діяльності, до людей, котрі її здійснюють, до загальних і особливих якостей їх праці, моральнопсихологічних, етичних і інших якостей його прояву. Виробляючи нормативи (регулятиви) культури поведінки практикуючого юриста, «Юридична деонтологія та професійна етика» доповнює і збагачує ті галузі права, котрі безпосередньо обслуговують юридичну діяльність.

Як навчальна дисципліна «Юридична деонтологія та професійна етика» має на меті дати майбутньому юристу своєчасні уявлення про реальний сенс і зміст обраної професії, представити цілісну картину юридичної діяльності і місце в ній юриста-професіонала, культура поведінки якого відповідає вимогам, котрі пред'являються до нього суспільством і державою в даний історичний період. Цю мету можна виразити через єдність трьох складових:

- 1) ознайомити з видами професій юриста і розкрити характер юридичної практичної діяльності;
- 2) визначити стандарти, котрим повинен відповідати кожен юрист-практик, у тому числі випускник юридичного навчального закладу;
- 3) виробити у стінах юридичного навчального закладу основні установки на якісне вивчення юридичних дисциплін, на розвиток професійних умінь і навичок.

Виходячи із мети, завданнями «Юридичної деонтологія і професійної етики» є:

- ✓ визначити нормативи культури поведінки юриста, необхідні для його ефективної професійної діяльності;
- ✓ навчити правильно розуміти професійний обов'язок, розкрити основні етапи його морально-психологічного і професійно-правового осмислення;

- ✓ сприяти гуманізації юридичної діяльності, виключити формальне прикладення знань при наданні професійно-правових послуг;
- ✓ навчити своєчасно виявляти і усувати деформації в юридичній практиці;
- ✓ розкрити ступінь залучення юриста в політичну і інші сфери соціального життя країни, орієнтувати на можливі обмеження в степені і формах участі юриста у політиці;
- ✓ виявити значення міжнародних норм професійної діяльності юриста для вітчизняної юридичної практики;
- ✓ визначити шляхи підвищення престижу юридичної професії;
- ✓ стимулювати юриста до активності в підвищенні рівня правової культури суспільства.

Студент повинен **знати**: - основні категорії етики, що мають важливе значення у професійній діяльності юриста; - місце юридичної деонтології в загальній системі професійної культури правника; - особливості регулювання суспільних відносин, що виникають під час здійснення правниками різних видів професійної діяльності; - систему юридичних, правоохоронних та інших державних і недержавних органів, установ, організацій нашої держави, у яких працюють професійні юристи; правові засади діяльності зазначених органів, установ; - зміст основних понять курсу: "юридична деонтологія", "юрист", "правник", "юридичні професії", "юридична діяльність", "етика юриста", "правова культура юриста" та інших; - види та зміст вимог, які висуваються законом до осіб, які займаються різними видами юридичної діяльності; - види і форми відповідальності, які настають за порушення різного роду вимог (в тому числі морально-етичних) представниками юридичних професій; - систему та зміст законодавчих актів, які встановлюють вимоги до основних юридичних професій в Україні, а також визначають правовий статус органів юстиції, правоохоронних та інших органів; - сутність соціальної значущості юридичної професії; - особливості підвищення і вдосконалення інтелектуального і загальнокультурного рівня спеціаліста; - принципи деонтологічної поведінки юристів в практичній діяльності.

Студент повинен **вміти**: - реалізовувати норми етики та моралі професійної діяльності у процесі роботи; - виявляти, аналізувати та розв'язувати конкретні проблеми етичного характеру, що виникають у роботі правників; - пояснити, хто такий "юрист", які правові та морально-етичні вимоги до юристів висуваються сучасним суспільством; - дати загальну характеристику кожній з юридичних професій, виокремити їх спільні та відмінні риси; - пояснити, в яких юридичних, правоохоронних та інших державних та недержавних органах та організаціях здійснюються ті чи інші види юридичної діяльності; - аналізувати конкретні життєві ситуації на предмет визначення наявності чи відсутності порушення юристом норм професійної етики та моралі, пропонувати варіанти вирішення ситуації, оперуючи правовими та іншими соціальними нормами; - застосовувати на практиці одержані теоретичні знання щодо правового регулювання відносин в галузі вищої юридичної освіти; - самостійно вирішувати практичні завдання, використовуючи положення відповідних нормативно-правових актів; - застосовувати отримані знання про норми деонтологічних поведінки в сфері забезпечення законності і правопорядку, безпеки особистості, суспільства, держави; - застосовувати управлінські рішення на деонтологічних рівні; - займати активну позицію в області вдосконалення правової грамотності та правосвідомості, а також правового навчання і виховання громадян; - реалізовувати деонтологічні вимоги в організації управління колективом.

Студент повинен **володіти**: - здатністю розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; - здатністю здійснювати юридичну діяльність на основі принципів, передбачених деонтологічними етичними кодексами; - навичками прийняття оптимальних рішень в управлінні колективом на деонтологічних рівні; - здатністю здійснювати формування належного правосвідомості, - здатністю виховання громадян на деонтологічному рівні.

Студент повинен **усвідомити**, що юрист зобов'язаний: - діяти в душі поваги до своєї професії; - виконувати професійні обов'язки відповідно до принципів незалежності, верховенства права, законності, конфіденційності тощо; - діяти в душі справедливості, гуманності, доброзичливості, лояльності, великодушності щодо суб'єктів права; - діяти відповідно до вимог презумпції добропорядності до суб'єктів права; - сприяти здійсненню ідеї правосуддя у правовій державі; - ставитися з повагою до колег при здійсненні професійної діяльності; - застосовувати і виконувати правила етики юриста; - дотримуватися

загальнолюдських моральних норм і цінностей, сприяти зміцненню моральних засад суспільства.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни “Юридична деонтологія і професійна етика”

В результаті вивчення дисципліни “Юридична деонтологія та професійна етика” студенти повинні володіти такими загальними компетенціями (ЗК):

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- Здатність бути критичним і самокритичним;
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія та професійна етика» вивчається на основі знань, які були отримані студентами з шкільних курсів «Основи правознавства», «Громадянська освіта» та інших. «Юридична деонтологія та професійна етика» покликана узагальнити інформацію про юридичну практику і представити майбутньому юристу систему дозвільних, забороняючих, зобов'язуючих і рекомендує норм, котрих він повинен дотримуватися в цивілізованому суспільстві, дати загальні відомості про специфіку і зміст юридичної діяльності. Вона спрямована на пізнання юридичної практичної діяльності, загальних і особливих якостей людей, що її здійснюють.

Знання здобуті в результаті вивчення дисципліни лягають в основу опрацювання інших навчальних курсів, що передбачені навчальним планом. «Юридична деонтологія та професійна етика»:

1) є ввідною наукою та містить відомості, що необхідні для поглибленого розуміння закономірностей юридичної діяльності слідчого, прокурора, судді, нотаріуса, адвоката і інших юридичних професій; в цьому сенсі її можна назвати загально підготовчою наукою, введенням у юридичну практику;

2) створює теоретичні основи і передуює вивченню галузевих та інших юридичних наук і навчальних дисциплін, а саме: цивільного процесу, кримінального процесу, адміністративного процесу, юридичного консалтингу.

2.5. Результати навчання

Програмні результати навчання, здобуті під час вивчення дисципліни, дозволяють студентам в процесі професійної реалізації:

- Мати базові навички риторики.
- Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Юридична деонтологія

Тема 1. Науково-методологічні засади курсу “Юридична деонтологія і професійна етика”

Становлення системи деонтологічних знань: історичний аспект.

Юридична етика та деонтологія як наука та навчальна дисципліна.

Предмет та структура курсу “Юридична деонтологія і професійна етика”.

Методи, принципи, функції та завдання юридичної деонтології та професійної етики.

Роль деонтологічних знань у професійній підготовці фахівців-юристів. Сучасні дидактичні підходи до викладання курсу.

Документи про стандарти юридичної професії. Професіограми юристів.

Література: 4, 7, 9, 12, 18, 27, 29, 34, 36, 39, 42, 46, 48, 54, 58.

Тема 2. Поняття та ознаки юридичної діяльності

Юридична діяльність: поняття, методологічні підходи, основні риси.

Структурна характеристика та класифікація юридичної діяльності.

Актуальні тенденції розвитку юридичної діяльності в умовах реформування суспільства.

Література: 5, 8, 13, 17, 21, 25, 32, 37, 40, 45, 47, 48, 52, 53, 58.

Тема 3. Юридична наукова та навчальна діяльність

Юридична наука: поняття, зміст, структурно-функціональна характеристика.

Юридична освіта в Україні: система, суб'єкти та учасники.

Актуальні проблеми та пріоритети розвитку юридичної освіти.

Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект).

Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні.

Література: 5, 7, 9, 11, 16, 19, 23, 25, 28, 34, 37, 39, 42, 43, 47, 49, 53, 54, 58.

Тема 4. Юридична практична діяльність: поняття, ознаки, принципи, функції та завдання

Поняття та загальна характеристика юридичної практичної діяльності.

Ознаки юридичної практичної діяльності. Професіоналізм юридичної практичної діяльності.

Незалежність юридичної практичної діяльності. Компетентність юридичної практичної діяльності.

Повага та не порушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів.

Конфліктність юридичної практичної діяльності. Інформативність юридичної практичної діяльності.

Гласність юридичної практичної діяльності. Конфіденційність юридичної практичної діяльності (професійна таємниця. Чесність, порядність та щирість у веденні юридичної справи.

Характеристика змісту, засобів та форм практичної діяльності юристів.

Принципи юридичної практичної діяльності.

Завдання, функції юридичної практичної діяльності.

Література: 7, 9, 14, 16, 18, 21, 25, 27, 33, 37, 38, 41, 44, 46, 49, 50, 51, 53, 58.

Література: 7, 9, 14, 16, 18, 21, 25, 27, 33, 37, 38, 41, 44, 46, 49, 50, 51, 53, 58.

Тема 5, 6. Види юридичної практичної діяльності. Суддівська діяльність. Прокурорська діяльність. Слідча діяльність. Адвокатська діяльність. Нотаріальна діяльність. Юридична консультативна діяльність. Юридична виконавча діяльність

Професіограма судді. Суддівська діяльність: поняття, функції суду та функціональні аспекти.

Зміст суддівської діяльності та контроль за нею.

Професіограма прокурора. Новації у діяльності прокуратури згідно Закону «Про прокуратуру» (від 14.10.2014 р.).

Поняття, принципи, функції, засади організації та організаційні основи діяльності прокуратури.

Повноваження прокурора. Дисциплінарна відповідальність прокурора та звільнення з посади прокурора.

Прокурорське самоврядування та контроль за прокурорською діяльністю.

Професіограма слідчого. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування.

Органи досудового розслідування та їхні права. Функціональні аспекти діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю.

Професіограма адвоката. Поняття, принципи та засади діяльності адвокатури.

Адвокатська діяльність: набуття права, організаційні форми, види. Права та обов'язки адвоката.

Дисциплінарна відповідальність адвоката. Зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Адвокатське самоврядування та контроль за адвокатською діяльністю.

Професіограма нотаріуса. Поняття та принципи нотаріальної діяльності. Вимоги, права та обов'язки нотаріуса.

Нотаріальні дії, що можуть вчинятися нотаріусами та іншими особами.

Державне регулювання нотаріальної діяльності. Контроль за діяльністю нотаріуса.

Професіограма співробітника юридичної служби, юрисконсульта. Поняття юридичної служби та консультативної діяльності.

Вимоги до претендентів на посаду, права та обов'язки, контроль за діяльністю юридичної служби та юрисконсульта.

Література: 2-4, 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 55, 58.

Література: 2-4, 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 55, 58.

Змістовий модуль 2. Професійна культура і етика

Тема 7. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста. Професійна деформація

Значення психологічних знань у професійній діяльності юристів. Поняття психологічних чинників у діяльності юриста.

Основні активно-динамічні і стабільні психічні властивості особи.

Поняття психологічної сумісності і її значення для успішної професійної діяльності юриста.

Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами.

Аспекти психологічно-естетичного почуття юриста: психологічна культура юриста; етична (естетична) культура юриста.

Професійна деформація працівників юридичної сфери: поняття, причини, шляхи подолання.

Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 22, 28, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 56, 58.

Тема 8. Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні

Конфлікт: поняття, види, основні параметри.

Суб'єкти та учасники юридичного конфлікту. Стадії його розвитку та причини виникнення.

Конфлікти у правовому житті: методи запобігання, роль юристів у їх вирішенні та попередженні.

Література: 4, 8, 13, 17, 19, 22, 28, 32, 36, 39, 48, 50, 51, 54, 58.

Тема 9. Культура юриста

Культура як досягнення суспільства. Загальнолюдські і національні цінності.

Поняття і зміст культури юриста.

Поняття професійної та правової культури. Фактори формування професійної свідомості та культури юриста.

Характеристика окремих складових професійної культури юриста. Аспекти духовно-національного почуття юриста: духовна культура юриста: формування, принципи та функції; національна культура юриста (національна свідомість); політична культура юриста як елемент професійної культури.

Аспекти морально-правового почуття юриста: моральна культура юриста: зміст, структура, форми прояву; правова культура.

Духовна культура юриста. Політична культура юриста. Інформаційна культура юриста.

Психологічна культура юриста.

Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 55, 58.

Тема 10. Естетична та комунікативна культура юриста

Поняття та призначення професійної естетики. Естетична культура та її форми прояву.

Естетичні вимоги до зовнішньої сторони юридичної діяльності.

Вимоги до ділового стилю одягу (форми).

Вимоги до дизайну й ергономіки в установах.

Культура мовлення та спілкування.

Естетичні вимоги щодо оформлення документів.

Комунікативна культура юриста. Сутність професійного спілкування, його функції.

Візуальна психодіагностика. Спілкування з начальником. Спілкування з підлеглими і співробітниками. Спілкування з громадянами, потерпілими і правопорушниками.

Спілкування з іноземцями.

Література: 5, 8, 10, 12, 16-19, 23, 24, 28, 35, 38, 43, 44, 49, 50, 53, 54, 58.

Тема 11. Юридична (правова) етика як вид професійної етики

Професійна етика юриста: загальнотеоретичний дискурс.

Становлення української юридичної етики як науки: історико-правовий дискурс.

Юридична (правова) етика: структура, види, норми. Джерела юридичної етики.

Професійно важливі якості представників юридичних професій.

Юридична етика на міжнародно-правовому рівні.

Література: 7, 8, 10, 12, 13, 20, 24, 28, 32, 38, 41, 46, 48, 50, 52, 54, 58.

Тема 12. Професійна етика слідчої діяльності. Судова етика

Морально-правова основа слідчої діяльності. Єдність законності та моралі в роботі слідчого.

Етичні основи діяльності слідчого.

Етико-психологічні особливості професії слідчого.

Моральні аспекти судочинства.

Етика судового процесу, судової риторики та судового рішення.

Кодекс етики суддів: новели, значення. Морально-психологічні особливості судді.

Література: 4, 9, 12, 15, 17, 18, 23, 24, 28, 35, 38, 41, 46, 49, 50, 52, 54, 58.

Тема 13. Професійна етика прокурорського працівника. Адвокатська етика

Особливості етики прокурорського працівника.

Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури: новели, основні принципи.

Правові та етичні основи адвокатської діяльності в Україні.

Правила адвокатської етики: порівняльний аналіз.

Основні принципи адвокатської етики.

Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 38, 41, 46, 48, 50, 52, 58.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика»

(денна форма навчання)

№ п/п	Теми	Кількість годин					Контр. заходи
		Лекції	Практ. заняття	Сам. робота	Тренінг, КПІЗ	Інд. Роб.	
Змістовий модуль 1. Юридична деонтологія							
1	Науково-методологічні засади курсу "Юридична деонтологія та професійна етика"	2	2	2	4	2	Тести, питання, практичні й методичні завдання
2	Поняття та ознаки юридичної діяльності	2	2	2			Тести, питання, практичні й методичні завдання
3	Юридична наукова та навчальна діяльність	2	2	4			Тести, питання, практичні й методичні завдання
4	Юридична практична діяльність: поняття, ознаки, принципи, функції та завдання	2	2	5			Тести, питання, практичні й методичні завдання
5-6	Види юридичної практичної діяльності. Суддівська діяльність. Прокурорська діяльність. Слідча діяльність. Адвокатська діяльність. Нотаріальна діяльність. Юридична консультативна діяльність. Юридична виконавча діяльність	4	4	6			Тести, питання, практичні й методичні завдання, кейси
Змістовий модуль 2. Професійна культура і етика							
7	Психологічні аспекти професійної діяльності юриста. Професійна деформація	2	2	6	4	2	Тести, питання, практичні й методичні завдання
8	Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні	2	2	6			Тести, питання, практичні й методичні завдання, кейси
9	Культура юриста.	2	2	3			Тести, питання, практичні й методичні завдання
10	Естетична та комунікативна культура юриста	2	2	5			Тести, питання, практичні й методичні завдання
11	Юридична (правова) етика як вид професійної етики	2	2	5			Тести, питання, практичні й методичні завдання, кейси
12	Професійна етика слідчої діяльності. Судова етика	4	4	6			Тести, питання, практичні й методичні завдання, кейси
13	Професійна етика прокурорського працівника. Адвокатська етика	4	4	6			Тести, питання, практичні й методичні завдання, кейси
Разом: 120		30	30	48	8	4	

(заочна форма навчання)

№ п/п	Теми	Кількість годин		
		Лекції	Практ. заняття	Сам. робота
Змістовий модуль 1. Юридична деонтологія				
1	Науково-методологічні засади курсу “Юридична деонтологія та професійна етика”	2	2	4
2	Поняття та ознаки юридичної діяльності			4
3	Юридична наукова та навчальна діяльність			4
4	Юридична практична діяльність: поняття, ознаки, принципи, функції та завдання	2	2	4
5-6	Види юридичної практичної діяльності. Суддівська діяльність. Прокурорська діяльність. Слідча діяльність. Адвокатська діяльність. Нотаріальна діяльність. Юридична консультативна діяльність. Юридична виконавча діяльність			14
Змістовий модуль 2. Професійна культура і етика				
7	Психологічні аспекти професійної діяльності юриста. Професійна деформація	2	2	10
8	Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні			10
9	Культура юриста.			4
10	Естетична та комунікативна культура юриста	2	2	10
10	Юридична (правова) етика як вид професійної етики			4
11	Професійна етика слідчої діяльності. Судова етика	2	2	20
12	Професійна етика прокурорського працівника. Адвокатська етика			20
	Разом: 120	8	4	108

5. Тематика практичних занять

Практичне (семінарське) заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених питань (тем), до котрих студенти готують тези виступів на базі індивідуально виконаних завдань.

Основними завданнями практичного (семінарського) заняття є:

- закріплення, розширення та поглиблення знань, здобутих раніше;
- формування і розвиток навичок самостійної роботи студентів;
- реалізація диференційованого підходу до навчання з урахуванням індивідуальних особливостей студентів;
- створення умов для формування і розвитку їхніх пошуково-творчих знань та навичок;
- навчання студентів застосування знань, набутих на практиці, для аналізу різних процесів.

Для цього на практичному занятті (семінарі) використовують різні форми навчання. За характером практичні (семінарські) заняття поділяються на: випереджальні, навчальні, узагальнюючі (підсумкові).

Вважаємо за доцільне запропонувати студентам ряд методичних порад, які б допомогли оперативню, а головне ефективно підготуватися до практичних (семінарських) занять, так і до тем, що винесені на самостійне опрацювання. Отже:

- студент повинен ознайомитись з методичними матеріалами до теми практичного (семінару);
- вдумливо опрацювати рекомендовані джерела та літературу, пам'ятаючи про необхідність конспектування найважливіших фактів, положень, аргументів, дослівних виписок (цитат), тез, розширеного плану, анотації тощо;
- звертатися до словників та довідників, щоб не залишити поза увагою незнайомі поняття, термінологію, старанно працювати з примітками, коментарями, таблицями;
- приділяти значну увагу завершальному етапу підготовки до практичних (семінарських) занять –глибокому осмисленню опрацьованих джерел і літератури стосовно виділених у плані питань, співставленню концепції, позицій і точок зору різних авторів;
- формувати обґрунтовані висновки і узагальнення, запитання своїм колегам;
- виробляти вміння доводити та відстоювати свою точку зору.

Тема 1. Науково-методологічні засади курсу “Юридична деонтологія і професійна етика” (2 год.)

Мета: засвоїти поняття, принципи та функції юридичної деонтології.

Питання для обговорення:

1. Мета, завдання, предмет та структура дисципліни “Юридична деонтологія і професійна етика”. Формування та генезис системи деонтологічних знань.
  2. Юридична етика та деонтологія як наука та навчальна дисципліна. Теоретико-методологічні проблеми.
  3. Методи, принципи, функції юридичної деонтології, професійної етики.
  4. Роль деонтологічних знань у професійній підготовці правників. Сучасні дидактичні підходи до викладання курсу.
  5. Документи про стандарти юридичної професії. Професіограми юристів.
- Література: 5, 6, 11, 12, 14, 18, 19, 23, 24, 29, 32, 38, 41, 46, 48, 50, 51, 52, 55.

Тема 2. Юридична діяльність (поняття, ознаки). Юридична наукова та навчальна діяльність (4 год.)

Мета: засвоїти основні риси юридичної діяльності.

Питання для обговорення

1. Юридична діяльність: поняття, методологічні підходи, основні риси, структурна характеристика та класифікація.
2. Актуальні тенденції розвитку юридичної діяльності в умовах реформування суспільства.
3. Юридична наука: поняття, зміст, структурно-функціональна характеристика. Юридична освіта в Україні: система, суб'єкти та учасники.
4. Актуальні проблеми та пріоритети розвитку юридичної освіти.

5. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект). Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні.

Література: 4, 7, 9, 12, 18, 27, 29, 34, 36, 39, 42, 46, 48, 54.

Тема 3. Поняття, ознаки, принципи, функції та завдання юридичної практичної діяльності (2 год.)

Мета: вивчити загальні закономірності юридичної практичної діяльності.

Питання для обговорення

1. Юридична практична діяльність: поняття та загальна характеристика.
2. Ознаки юридичної практичної діяльності:
  - 2.1. професіоналізм;
  - 2.2. незалежність;
  - 2.3. компетентність;
  - 2.4. конфліктність;
  - 2.5. гласність та ін.
3. Характеристика принципів і юридичної практичної діяльності.
4. Завдання та функції юридичної практичної діяльності.

Література: 5, 8, 13, 17, 21, 25, 32, 37, 40, 45, 47, 48, 52, 53.

Тема 4. Види юридичної практичної діяльності (2 год.)

Мета: вивчити особливості різновидів юридичної практичної діяльності.

Питання для обговорення

1. Суддівська діяльність: поняття, функції суду, зміст.
2. Контроль за суддівською діяльністю.
3. Діяльність прокуратури: поняття, принципи, функції, засади організації та повноваження прокурора.
4. Новації у діяльності прокуратури згідно Закону «Про прокуратуру» (від 14.10.2014 р.). Прокурорське самоврядування та контроль за прокурорською діяльністю.
5. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування.
6. Функціональні аспекти діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю.

Література: 5, 7, 9, 11, 16, 19, 23, 25, 28, 34, 37, 39, 42, 43, 47, 49, 53, 54.

Тема 5. Види юридичної практичної діяльності (продовження) (2 год.)

Мета: вивчити особливості різновидів юридичної практичної діяльності.

Питання для обговорення

1. Поняття, принципи та засади діяльності адвокатури.
2. Адвокатська діяльність: набуття права, організаційні форми, види, права та обов'язки адвоката.
3. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю. Адвокатське самоврядування та контроль за адвокатською діяльністю.
4. Нотаріальна діяльність: поняття та принципи; вимоги, права та обов'язки нотаріуса.
5. Державне регулювання нотаріальної діяльності та контроль за діяльністю нотаріуса.
6. Поняття юридичної служби та консультативної діяльності: вимоги до претендентів на посаду, права та обов'язки, контроль за діяльністю.

Література: 7, 9, 14, 16, 18, 21, 25, 27, 33, 37, 38, 41, 44, 46, 49, 50, 51, 53.

Тема 6. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста(2 год.)

Мета: зрозуміти значення психологічних знань у професійній діяльності; засвоїти основні правила професійного спілкування юристів.

Питання для обговорення

1. Значення психологічних знань у професійній діяльності юристів.
2. Поняття психологічних чинників у діяльності юриста.
3. Основні активно-динамічні і стабільні психічні властивості особи.
4. Поняття психологічної сумісності і її значення для успішної професійної діяльності юриста.

5. Вплив темпераменту на виконання юристом своїх професійних обов'язків.
  6. Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами.
- Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 55.

Тема 7. Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні (2 год.)

Мета: навчитися ефективно відстоювати права, честь і гідність людини; вести на належному рівні дискусію з правової тематики.

Питання для обговорення

1. Конфлікт: поняття, види, основні параметри.
2. Суб'єкти та учасники юридичного конфлікту.
3. Стадії розвитку та причини виникнення юридичного конфлікту.
4. Конфлікти у правовому житті:
  - 4.1 методи запобігання;
  - 4.2 роль юристів у вирішенні та попередженні юридичних конфліктів.

Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 56.

Тема 8. Культура юриста. Професійно-правова культура юриста (4 год.)

Мета: значимість моральної, професійно-правової культури юриста при виконанні своїх посадових функцій і здійсненні юридичної практики

Питання для обговорення

1. Поняття професійної та правової культури. Фактори формування професійної свідомості та культури юриста.
2. Духовна культура юриста: формування, принципи та функції.
3. Політична культура юриста як елемент професійної культури.
4. Моральна культура юриста: зміст, структура, форми прояву; правова культура.
5. Психологічна культура юриста; етична (естетична) культура юриста.
6. Професійна деформація працівників юридичної сфери: поняття, причини, шляхи подолання.

Література: 4, 8, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 36, 39, 48, 50, 51, 54, 55.

Тема 9. Юридична етика як вид професійної етики (2 год.)

Мета: засвоїти основні категорії етичної науки.

Питання для обговорення

1. Професійна етика юриста: теоретико-правовий аспект.
2. Становлення української юридичної етики як науки: історико-правовий дискурс.
3. Структура, види, норми юридичної (правової) етики. Джерела юридичної етики.
4. Професійно важливі якості представників юридичних професій.
5. Юридична етика на міжнародно-правовому рівні.

Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 55.

Тема 10. Слідча та судова етика (4 год.)

Мета: осягнути значимість моральної та психологічної культури при виконанні посадових функцій і здійсненні юридичної практики

Питання для обговорення

1. Етичні основи діяльності слідчого. Єдність законності та моралі в роботі слідчого.
2. Професія слідчого: етико-психологічні особливості.
3. Моральні аспекти судочинства.
4. Етика судового процесу, судової риторики та судового рішення.
5. Кодекс етики суддів: новели, характерні риси.

Література: 5, 8, 10, 12, 14, 18, 19, 23, 24, 28, 35, 38, 43, 44, 49, 50, 53, 54, 55.

Тема 11. Етика прокурора. Адвокатська етика (4 год.)

Мета: осягнути значимість моральної та психологічної культури при виконанні посадових функцій і здійсненні юридичної практики

Питання для обговорення

1. Характерні риси етики прокурорського працівника.

2. Характеристика Кодексу професійної етики та поведінки працівників прокуратури: новели, основні принципи.
  3. Правові та етичні основи адвокатської діяльності в Україні.
  4. Порівняльний аналіз Правил адвокатської етики (*Правила етики... в редакціях 1999 та 2013 рр.*).
  5. Основні принципи адвокатської етики.
- Література: 7, 8, 10, 12, 13, 17, 19, 23, 24, 28, 32, 38, 41, 44, 48, 50, 51, 54, 55.

6. Комплексне практичне індивідуальне заняття

Комплексне практичне індивідуальне завдання – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

КПЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням.

Метою КПЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи. Метою написання КПЗ являється поглиблений розгляд окремих питань курсу, який вивчається, розширення отриманих на лекціях і в процесі самостійної роботи знань, розвиток вміння викладати отримані знання та відстоювати свою думку. В КПЗ має бути продемонстроване уміння розглядати важливу тему, класифікувати різні підходи до неї, оперувати категоріальним апаратом, викладати власне розуміння проблеми. Не допускається написання КПЗ на одну і ту ж тему декількома студентами однієї групи.

КПЗ - це завершена теоретична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому. Індивідуальне завдання з навчального курсу “Юридична деонтологія та етика юриста” полягає у самостійному науковому дослідженні актуальних, дискусійних питань з аналізу, оцінки методологічних засад пізнання державно-правових явищ.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни виконується самостійно кожним студентом у вигляді комплексу різнорівневих завдань і задач, розв'язання яких потребує попереднього теоретичного освоєння матеріалу: КПЗ охоплює всі основні теми та виконується поетапно у відповідності із наперед запропонованим студенту графіком виконання та захисту результатів виконаного завдання.

Мета виконання КПЗ – опанування основними навичками отримання і застосування знань в практичній юридичній діяльності. КПЗ оформляється у відповідності з встановленими вимогами, а його результати фіксуються у робочому зошиті КПЗ встановленого кафедрою зразка. При виконанні та оформленні КПЗ студенти можуть використовувати комп'ютерну техніку. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту, а його результати оцінюються за 100-бальною шкалою.

7. Самостійна робота

Тематика

1. Внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику.
2. Виникнення деонтології як науки.
3. Юридична деонтологія як наука і юридична дисципліна.
4. Внутрішній імператив службового обов'язку юриста і його суть.
5. Джерела юридичної деонтології та професійна етика.
6. Загальна характеристика юридичної професії.
7. Атестація юриста.
8. Якість юриста як особи, що визначають рівень його кваліфікації.
9. Соціалізація юриста та соціальна діяльності.

10. Діяльність римських юристів і її види.
11. Види юридичної діяльності
12. Система юридичної діяльності.
13. Суб'єкти юридичної діяльності. Об'єкти юридичної діяльності
14. Засоби юридичної діяльності.
15. Сфери юридичної діяльності та їх характеристика.
16. Поняття юридичної справи.
17. Соціальне регулювання юридичної діяльності.
18. Поняття та структурна характеристика моралі.
19. Моральна діяльність, моральні відносини та моральна свідомість.
20. Місце моралі серед інших соціальних норм.
21. Роль моральних принципів у процесі регулювання юридичної діяльності та їх загальна характеристика.
22. Застосування норм права за різними сферами юридичної діяльності.
23. Поняття "юридична практика" та відмінності юридичної практики від юридичної діяльності.
24. Основні види юридичної практики та їх характеристика.
25. Духовність як основа діяльності юриста
26. Вимога позапартійності щодо окремих видів юридичної діяльності.
27. Компоненти політичної культури юриста.
28. Вироблення юристом політичного імунітету.
29. Принципи політичної культури юриста.
30. Політична культура - складова професійної культури юриста
31. Поняття та роль моральної культури в житті суспільства.
32. Структурна характеристика (рівні) моральної культури.
33. Деонтологічні проблеми обов'язку людини.
34. Моральна культура як елемент професійної культури юриста.
35. Вплив релігії і здобутків духовності на формування правової культури.
36. Вплив національного характеру (духу) народу на сучасні закони.
37. Правова культура - складова професійної культури юриста.
38. Особа і формування її свідомості та культури.
39. Особисті і професійні якості юриста.
40. Позитивні і негативні якості юриста.
41. Професійне мислення юриста
42. Професійна діяльність і внутрішній імператив службового обов'язку юриста.
43. Зміст повсякденної роботи юриста.
44. Загальна характеристика основних юридичних спеціальностей.
45. Діалектичний взаємозв'язок основних юридичних спеціальностей із загальностратегічними завданнями професії юриста в цілому.
46. Мислення та мова.
47. Правова естетика: поняття та її основа.
48. Поняття та зміст естетичної культури правника.
49. Форми прояву естетичної культури юриста.
50. Поняття та ознаки професійної деформації юристів.
51. Форми і рівні професійної деформації юристів.
52. Причини морально-професійної деформації юристів
53. Поняття та форми виявлення моральних конфліктів у професійній діяльності правників.
54. Проблеми співвідношення мети та засобів у професійній діяльності юристів.
55. Роль ризику у професійній діяльності юристів.
56. Розкрийте зміст категорій «чесність», «гуманність», «сумлінність» та «дисциплінованість» і висвітліть їх значення для підвищення авторитету юристів

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг – вид підвищення рівня знань студентів, що проводиться з метою набуття та удосконалення ними теоретичних та практичних умінь і навичок, необхідних для ефективного та якісного вивчення дисципліни.

Тренінг – це одночасно:

- цікавий процес пізнання та закріплення знань;
- спілкування з визначених проблемних питань;
- ефективна форма опанування знань;
- інструмент для формування умінь і навичок;
- форма розширення досвіду.

Організація і проведення тренінгу

Тренінг сьогодні є незамінним елементом системи навчання й розвитку в будь-якому навчальному закладі. Тренінг – це насамперед навчання, що опирається на досвід людини, а також допускає, що присутні на тренінгу люди, окрім отримання нової інформації, мають можливість відразу використовувати її на практиці, виробляючи нові навички.

Мета проведення навчального тренінгу:

- 1) інформування (про певні явища) та набуття учасниками тренінгу нових професійних навичок та умінь;
- 2) формування навичок співпраці, засад толерантності шляхом визначення межі власної терпимості та поваги до прав і свобод інших людей;
- 3) формування навичок логічного мислення, аналізу, вибору і презентації інформації або проблематики;
- 4) зміна стереотипів, поглядів на проблему, процес навчання, аби усвідомити його переваги та зрозуміти, що він може надавати наснагу та задоволення;
- 5) підвищення здатності учасників щодо позитивного ставлення як до себе, так і до життя;
- 6) пошук ефективних шляхів розв'язання поставлених проблем завдяки об'єднанню зусиль учасників в тренінговій групі;
- 7) розвиток асертивної поведінки.

Орієнтовна структура планування тренінгу:

Частина	Завдання	Вправи	Тривалість
Вступна	Створення сприятливого психологічного простору. Вироблення, прийняття засвоєння правил роботи групи. Налагодження прямого та зворотного зв'язків «учасник-група» та «група-учасник». Створення ситуації рефлексії.	Знайомство. Правила. Розминка. Очікування. Вправи на рефлексію. Рухавки.	До 15 хв.
Основна	Оцінка рівня поінформованості щодо проблематики. Актуалізація проблеми та конкретних завдань для її розв'язання. Надання інформації, засвоєння знань. Формування умінь, навичок, розвиток здатностей. Підведення підсумків щодо змісту роботи.	Інтерактивні техніки. Вправи на оцінку групових процесів, стану розвитку групи.	Розраховується як різниця загального часу тренінгу та часу, потрібного для проведення вступної та заключної частин разом.
Заключна	Підведення підсумків щодо процесу роботи. Оцінка отриманого досвіду. Налаштування учасників на атмосферу звичайного життя	Вправи на рефлексію та відновлення сил учасників. Прощання.	До 15 хв.

Тренінг проводиться наприкінці семестру на окремому занятті. За підсумками тренінгу викладач робить підсумок про рівень засвоєння студентами матеріалу тем дисципліни, винесених на самостійне опрацювання.

9.Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

У процесі вивчення дисципліни «Юридична деонтологія і професійна етика» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- комплексний іспит;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

Підсумковий бал (за 100 бальною шкалою) з дисципліни “Юридична деонтологія і професійна етика” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20 %	20 %	20 %	40 %
1. Поточне опитування. 2. Теоретичне питання (2 питання по 30 балів) - 60 балів. 3. Визначення (2 визначення по 10 балів) - 20 балів. 4. Тестові завдання (10 тестів по 2 бали) - 20 балів.	1. Теоретичне питання - 25 балів. 2. Визначення - 10 балів. 3. Тестові завдання (10 тестів по 5 балів). 4. Задача - 15 балів.	1. Поточне опитування, тренінг - 50 балів. 2. Написання КППЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань з подальшим захистом - 50 балів.	1. Теоретичні питання (2 питання по 25 балів) - 50 балів. 2. Визначення (2 визначення по 10 балів) - 20 балів. 3. Задача - 10 балів. 4. Тести (5 по 4 бали) - 20 балів.

Шкала оцінювання

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

№	Найменування	Номер теми
1	Навчально-методичні матеріали з дисципліни	1-13
2	Тестові завдання з курсу (електронний варіант)	1-13
3	Мультимедійний варіант таблиць з курсу	1-13
4	Електронний варіант лекцій та матеріали для	1-13

	дистанційної форми навчання.	
5	Комплексні практичні індивідуальні завдання	1-13
6	Мультимедійний проектор Epson EB-S05	1-13
7	Глосарій з курсу «Юридична деонтологія і професійна етика».	1-13
8.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-13

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Міжнародні акти

1. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року: Резолюція Економічної та Соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року № 2006/23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67.

2. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою : прийнята резолюцією 40/34 Генеральної Асамблеї ООН от 29 листоп. 1985 р. // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій / Українсько-американське бюро захисту прав людини. Амстердам-Київ, 1996. С. 159–161.

3. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод : прийнято в Римі 4 листоп. 1950 р. // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій / Українсько-американське бюро захисту прав людини. Амстердам-Київ, 1996. С. 212–229.

4. Європейські інструкції з питань етики та поведінки прокурорів, прийняті на конференції Генеральних прокурорів Європи 24–26 січня 2005 року. URL: <http://mir.zavantag.com/pravo/387069/index.html?page=8>.

5. Європейський кодекс поліцейської етики : прийнятий як додатковий регулятивний документ Ради Європи з питань організації та функціонування підрозділів поліції 19 вересня 2001 р. // Міжнародно-правові стандарти поведінки працівників правоохоронних органів при підтриманні правопорядку. К., 2002. С. 62–125. URL: <http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE-FRA-RPT-2687-RU-1492>.

6. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 груд. 1948 р. // Права людини. Основні міжнародно-правові документи : зб. докум. К., 1989. С. 9– 14.

7. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 1 жовтня 1988 р. Бюлетень законодавства і юридичної практики України: Адвокатура в Україні. 2000. № 1.

8. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку : резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН 17 груд. 1979 р. // Міжнародноправові стандарти поведінки працівників правоохоронних органів при підтриманні правопорядку. К., 2002. С. 5–15. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

9. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб : прийнятий 23 лип. 1996 . // Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію. К., 1999. С. 99–101.

10. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права : прийнятий і відкритий для підписання, ратифікації та приєднання резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 груд. 1966., ратифікований Україною 19 жовт. 1973 р. // Права людини. Основні міжнародно-правові документи : зб. докум. К., 1989. С. 28–49.

11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права : прийнято 16 груд. 1966 р. // Права людини. Основні міжнародно-правові документи : зб. док. К., 1989. С. 15–27.

12. Основні положення про роль адвокатів : прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам 1 серп. 1990 р. // Бюлетень законодавства і 33 юридичної практики України. – К., 2000. – № 1 : Адвокатура в Україні. С. 179–184.

13. Основні принципи незалежності судових органів : схв. резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листоп. та 13 груд. 1985 р. // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій / Українсько-американське бюро захисту прав людини. Амстердам-Київ, 1996. С. 28–31.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: офіц. текст: від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР із змін і доповн. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651- VI. Редакція від 06.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n389>
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
4. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>
5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
9. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
10. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 №848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
12. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
13. Про нотаріат: Закон України від від 02.09.1993 № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
14. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>
15. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
16. Про прокуратуру: Закон України від Закон України від 14.10.2014 № 1697 –VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> 21
17. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
18. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>

19. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
20. Кодекс професійної етики приватних виконавців, Затверджений Рішенням Першого З'їзду приватних виконавців України № 1 від 14 листопада 2017 року. URL: <http://www.ae.org.ua/wpcontent/uploads/2016/12/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2.pdf>
21. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: Кодекс від 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17>.
22. Кодекс професійної етики працівників Національного антикорупційного бюро України, затверджений Наказом Директора Національного антикорупційного бюро України №242 від 01.09.2016. URL: https://nabu.gov.ua/sites/default/files/page_uploads/17.12/nakaz_242.pdf
23. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року 09 червня 2017 року зі змінами затвердженими З'їздом адвокатів України 2019 року 15 лютого 2019 року. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2019-03-15-pravila2019_5cb72d3191e0e.pdf.
24. Правила етичної поведінки поліцейських, затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України № 1179 від 09.11.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>
25. Правила професійної етики працівників Бюро економічної безпеки України, затверджені Наказом Бюро економічної безпеки України № 129 від 30.06.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/RE38279?an=1>
26. Правила професійної етики працівників Державного бюро розслідувань, затверджені Наказом Державного бюро розслідувань № 30 від 16.01.2021. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/kodeks-etiki/doc015.PDF>
27. Про внесення змін до Закону України «Про нотаріат» щодо усунення законодавчих колізій та прогалин: Закон України від 14 липня 2020 р. № 775-IX. Офіційний вісник України. 2020. №64. Ст. 2073.
28. Про День юриста: Указ Президента України від 16 вересня 1997 року № 1022/97. Урядовий кур'єр. 1997.
29. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ, Правила від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>
30. Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040. Офіційний вісник України. 2008. № 93. С. 13. Ст. 3068.
31. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України; Умови від 30.12.2015 № 1187. Офіційний вісник України. 2016. №7. С. 23. Ст. 345. 22
32. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. №226. Офіційний вісник України. 2015. № 38. С. 194. Ст. 1147.

33. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 02.07.2014 № 228. Офіційний вісник України. 2014. № 54. С. 88. Ст. 1455.
34. Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти: Наказ МОН України від 15 липня 1996 р. №245. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1996. №22. С.3.
35. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України; Порядок від 22.02.2012 № 296/5. Офіційний вісник України. 2012. № 17. С.66. Ст. 632.
36. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. Офіційний вісник України. 2016. № 28. Ст. 1116.
37. Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства юстиції України та його територіальних органів: Наказ Міністерства юстиції України; Правила від 21.09.2017 №2952/5. Офіційний вісник України. 2017. № 76. С. 163. Ст. 2357.
38. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України: Наказ Міністерства юстиції України; Правила від 04.10.2013 № 2104/5. Офіційний вісник України. 2013. №82. С. 580. Ст. 3070.
39. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: Наказ МОН України від 03 серпня 2006 р. № 592. Офіційний вісник України. 2006. №32. Ст. 2365.
40. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтня 2001 року № 992/2001. Офіційний вісник України. 2001. № 43. Ст. 1921.
41. Про незалежність судової влади: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2007 № 8. Вісник господарського судочинства. 2007. № 4. С. 6.
42. Про порядок складення присяги судді особою, вперше призначеним на посаду: Указ Президента України від 04.03.2021 № 88/2021. Офіційний вісник України. 2021, № 21, ст.886.
43. Про утворення міжрегіональних територіальних органів Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України; Перелік від 16.10.2019 № 3173/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v3173323-19>
44. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державних виконавців територіальних органів державної виконавчої служби: наказ Міністерства юстиції України від 07.11.2016 № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1444-16/paran4#n4>
45. Спеціальні вимоги до рівня професійної компетентності державних виконавців та керівників органів державної виконавчої служби: наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1444-16/paran4#n4>
46. Стандарти професійної відповідальності та викладення основних обов'язків і прав прокурорів, прийняті Міжнародною асоціацією прокурорів 23.04.1999 р. URL: [https://www.iapassociation.org/getattachment/Resources-Documentation/IAP-Standards-\(1\)/Ukrainian.pdf.aspx](https://www.iapassociation.org/getattachment/Resources-Documentation/IAP-Standards-(1)/Ukrainian.pdf.aspx)
47. Статут Асоціації приватних виконавців, Затверджений Рішенням Першого З'їзду приватних виконавців України № 1 від 14.11.2017 р. URL: <http://www.ae.org.ua/wpcontent/uploads/2016/12/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82-%D0%90%D0%9F%D0%92%D0%A3.pdf>
48. Коментар Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, затверджений Рішенням Ради прокурорів України № 36 від 23.11.2022 / Керівник роб. групи В.М. Кравчук. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/realizovano-rekomendaciyu-greco>

Основна література

1. Ведерніков Ю.А., Кульбач С.О., Кучук А.М. Юридична деонтологія: навч посіб. для студ. вищих навч. закл. Дніпропетровськ, 2011. 205 с.
2. Гапотій В.Д. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с
3. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посібник. К.: Знання, 2010. 655 с.
4. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста : навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. К.: Алерта, 2022. 246 с.
5. Кацавець Р.С. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 126 с.
6. Кравчук В.М. Глосарій з дисципліни «Юридична деонтологія і професійна етика»: [навчально-методичне видання для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань – 08 «Право», 29 «Міжнародні відносини»; спеціальності – 081 «Право», 293 «Міжнародне право», освітньо-професійні програми – «Право», «Міжнародне право»]. Тернопіль: “Вектор”. 2020. 68 с.
7. Курс лекцій з юридичної деонтології : навч. посіб./ [І. А. Логвиненко, І. Л. Невзоров, Є. С. Логвиненко та ін.] ; за заг. ред. І. А. Логвиненка, І. Л. Невзорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 184 с.
8. Петришин О. В., Зінченко О. В. Юридична деонтологія : посіб. для підгот. до заліків та іспитів. Харків : Право, 2018. 84 с.
9. Професійна етика юриста: підручник / [В. С. Бліхар та ін.; за ред. проф. В. С. Бліхара]; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів; Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2016. 357 с.
10. Сливка С. С. Юридична деонтологія: підручник; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Ін-т права та психології. [6-те. вид.]. К.: Атіка; Х.: Право, 2015. 295 с.
11. Тетарчук І.В. Юридична деонтологія: навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр учбової літератури, 2022. 158 с.
12. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 336 с.

Додаткова література

13. Бігун В. Добродесність і правосуддя. (Філософія. Теорія. Практика.). Київ: Інтерсервіс, 2021, 500 с.
14. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. К.: «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с.
15. Добродесність та етика : навч.-метод. посіб. / Освіта заради справедливості. Серія університетських модулів. Організація Об'єднаних Націй. Відень, 2021.
16. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, Т. Д. Іщенко та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
17. Етика правника: тези доповідей та повідомлень учасників круглого столу / за заг. ред. Т. Б. Вільчик. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 322 с.
18. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка; О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.
19. Зусін В. Я. Професійна етика та естетика поліцейського : навчальний посібник / В. Я. Зусін, М. О. Семенишин, В. В. Остапчук. Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2018. 31 с.
20. Кацавець Г. М., Паламар Л. М. Мова ділових паперів. Підручник. 4-те вид., перероб. і доп. К.: Алерта, 2008. 320 с.

21. Кацавець Р. С. Культура мови у професійному спілкуванні юристів. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2007. 143 с.
22. Кацавець Р. С. Мова у професії юриста. Підручник. [для студ. вищ.навч.закл.] К.: 2010. 304 с.
23. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво. Підручник [для студ. вищ.навч.закл.] К.: Правова єдність. 2018. 216 с.
24. Кацавець Р. С. Професійна етика юристів. Навч. посібник. К.: 2017.
25. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навчальний посібник. К.: 2017.
26. Кравчук В.М. Поліцейська деонтологія: навчально-методичний практикум для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність». Тернопіль: «Вектор», 2021. 80 с.
27. Леко Б. Юридична етика: Навч. посіб. Чернівці, 2008. 280 с.
28. Лемківський Б.К. Юридична етика та деонтологія: Навчально-методичний посібник. К.: СПД Юсип'юк В.Д., 2009. 126 с.
29. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2006. 416 с.
30. Лозовой В.О. Петришин О.В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с.
31. Макаренков О. Л. Юридична деонтологія : [навчально-методичний посібник для студентів юридичного факультету] / О.Л. Макаренков, Л.Г. Удовика. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 102 с.
32. Марченко О. В. Комунікативна культура юриста : навч. посібник. Дніпропетровськ : ТОВ «Інновація», 2015. 200 с.
33. Молдован В.В., Молдован А.В. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. К., 2010. 128 с.
34. Организация професійної діяльності юриста: теорія і практика: Пер. з 2-го англ. вид. / Ф. Бойл, Д.Каппс, Ф. Плауден, К. Сендфорд; Наук. ред. пер. В.І.Андрейцев. К.: Знання, 2006. 478 с. (Європейське право).
35. Орзіх М.П., Крусян А.Р. Юридична деонтологія [Текст]: навч.-метод. посіб. О.: Юридична література, 2011. 48 с.
36. Осауленко О.І. Юридична деонтологія: Навчальний посібник. К.: Істина, 2012. 224с.
37. Остафійчук Л. А., Щербанюк О.В. Адвокатська етика: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 124 с.
38. Пендюра М. М. Поліцейська деонтологія : курс лекцій. К.: 7БЦ, 2021. 277 с.
39. Пендюра М. М., Старицька О. О. Поліцейська деонтологія : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. О. Старицька. К. : ФОП Маслаков, 2020. 276 с.
40. Пилипенко К.М., Соловійова В.В. Юридична деонтологія: Навчальний посібник. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток Лтд», 2006. 86 с.
41. Погоріло В.Ф., Малишко М.І. Юридична деонтологія. К.: ДУІКТ, 2004. 80с.
42. Права людини в діяльності поліції. Практичний посібник URL: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/12804.pdf>
43. Права людини в документах ООН [Текст] / упоряд. та вступ. слово Т. Яблонська. К. : Українсько-Американське бюро захисту людини; Амстердам: [б.в.], 1997. 278 с.
44. Права людини і громадянина в афоризмах і прислів'ях / Праця Львівської лабораторії прав людини і громадянина / Упорядник П.М. Рабинович. К., 2001. Серія II. Коментарі прав і законодавства. Вип. 2. 112с.
45. Професійна етика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко ; Вінниц. держ. аграр. ун-т. Київ : Центр учбової л-ри, 2021. 252 с.

46. Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В.С. Бліхара. Львів : ПП «Арал». 2018. 108 с.
47. Свириднюк Н. П. Юридична деонтологія: навчально-методичний посібник. К. : «Хай-Тек Прес», 2012. 336 с.
48. Скакун О.Ф., Овчаренко И.Н. Юридическая деонтология. Учебник. Х.: Основа, 2010. 304 с.
49. Сливка С.С. Професійна культура юриста (теоретико-методологічний аспект). Львів: Світ, 2000. 336 с.
50. Сливка С.С. Юридична деонтологія. Правнична етика. Професійна культура. 3-є видання. К.: Атіка, 2012. 296 с.
51. Сорокотягин И. Н. Профессиональная этика юриста : учебник для среднего профессионального образования / И. Н. Сорокотягин, А. Г. Маслеев. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Издательство Юрайт, 2019. 262 с.
52. Сушик І.В. Етика та деонтологія соціального працівника: навч. посіб./ Луцьк: ІВВ Луцький НТУ, 2020. 188 с.
53. Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. та ін. Юридична деонтологія: підручник / За ред. В.Д. Ткаченка. Х.: Одиссей. 2006. 256 с.
54. Токарська А.С., Кочан І.М. Культура фахового мовлення правника: [навч. посіб.]. Львів: Світ, 2013. 312 с.
55. Цирфа Г.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Для дистанційного навчання / За наук. ред.. Н.В. Климента. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Університет «Україна», 2009. 169 с.
56. Юридична деонтологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [А. Є. Шевченко та ін.]. Донецьк: Юго-Восток, 2013. 338 с.
57. Юридична деонтологія і професійна етика та логіка для юристів: [навчально-методичний практикум для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки «Правознавство»] / А. В. Грубінко; В. М. Кравчук. Тернопіль, 2016. 109 с.
58. Юридична деонтологія і професійна етика та логіка для юристів: [навчально-методичний практикум для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки «Право», «Міжнародне право»] / А. В. Грубінко; В. М. Кравчук. Тернопіль, 2019. 120 с.
59. Юридична деонтологія. Від навчання до практики: навч. посіб. /Радовецька Л.В., Ляковська С.П., Тихомиров О.О., Ватраль А.В., Буряковська К.О., Тугарова О.К. К.: Кондор, 2019. 296 с.
60. Юридична деонтологія. Методичні вказівки до самостійної роботи для бакалаврів денної форми навчання спеціальності 081 «Право». Луцьк: Луцький НТУ, 2017. 20 с.
61. Юридична деонтологія: навч. посібник / М. М. Пендюра, О. В. Дручек; МВС України, НАВС. Київ, 2015. 304 с.
62. Юридична деонтологія: підручник / С.П. Погребняк, О. О. Уваров, Г.О.Христова; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2014. 248 с.
63. Юридична деонтологія: робоча програма навчальної дисципліни / розробник М. А. Бурдоносова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 32 с.
64. Brown, D. "The Impact of Codes of Ethics on Behaviour: a Rapid Evidence Assessment." London: College of Policing, 2014. Доступно за посиланням: https://whatworks.college.police.uk/Research/Documents/REA_codes_of_ethics.pdf.
65. Chêne, Marie. "Codes of Ethics for the Police." Berlin: Anti-Corruption Helpdesk, Transparency International, 2013. Доступно за посиланням: http://www.transparency.org/whatwedo/answer/codes_of_ethics_for_the_police.

66. College of Policing. "Code of Ethics: A Code of Practice for the Principles and Standards of Professional Behavior for the Policing Profession of England and Wales." London: College of Policing, 2014. Доступно за посиланням: https://www.college.police.uk/What-we-do/Ethics/Documents/Code_of_Ethics.pdf

67. De Rover, C., and Anja Bienert. "To Serve and To Protect: Human Rights and Humanitarian Law for Police and Security Forces." Geneva: International Committee of the Red Cross, 2014. Доступно за посиланням: <https://www.icrc.org/en/publication/0698-serve-and-protect-human-rights-and-humanitarian-law-policeand-security-forces>.

68. Grant, J. Kevin. "Ethics and Law Enforcement." FBI Law Enforcement Bulletin 71, no. 12 (2002): 11-14. Доступно за посиланням: <https://www.hsdl.org/?view&did=447456>.

69. Shipley, Thomas, Anne-Christine Wegener and Mark Pyman. "Codes of Conduct in Defence Ministries and Armed Forces: What Makes a Good Code of Conduct?" London: Transparency International UK, 2011. Доступно за посиланням: <https://www.ncjrs.gov/App/publications/abstract.aspx?ID=198313>

70. West, Ronald A. "Democratic Oversight of Police Forces, Mechanisms for Accountability and Community Policing." Washington D.C.: National Democratic Institute for International Affairs, 2005. Доступно за посиланням: <https://www.ndi.org/publications/democratic-oversight-police-forces-mechanismsaccountability-and-community-policing>

Інтернет-ресурси

- ✓ <https://www.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
- ✓ <https://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України
- ✓ <https://court.gov.ua/> - Офіційний веб-портал судової влади України
- ✓ <https://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України
- ✓ <https://www.president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України
- ✓ <https://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
- ✓ <https://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
- ✓ <https://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> - каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
- ✓ <https://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу
- ✓ <https://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України
- ✓ <https://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/index.htm> – Національна парламентська бібліотека України.
- ✓ <https://www.ukma.kiev.ua/ukmalib> – Наукова бібліотека національного університету "Києво-Могилянська академія".
- ✓ <https://lukl.lukl.kiev.ua/win/indw.html> – Публічна бібліотека ім. Лесі Українки.
- ✓ <https://www.pravo.biz.ua> – юридична бібліотека
- ✓ <https://law.biz.ua/books/0023/0204.htm> - юридична бібліотека (Україна)
- ✓ <https://www.lib.com.ua/> - електронна бібліотека
- ✓ <https://www.ebk.net.ua> – повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева)
- ✓ <https://forum-pravo.com.ua/> - правовий форум України «Правознавець»
- ✓ <https://www.legalactivity.com.ua/> - "Актуальна юриспруденція" Міжнародні юридичні науково-практичні конференції
- ✓ <https://pravoua.com.ua/ua/> - Юридичний журнал «Право України»